
Mentofaktúra folyóirat

-filozófia és Coaching

<http://www.mentofaktura.hu>

Dr. Hermánné Fogarassy Éva:

Összefogást sürgetnek az
ontológiai coachok

Dr. Kollár Coaching

Iskolacsoport

Life Coach képzés

<http://coachkepzes.szervezetepi.tes.hu>

MesterCoach Akadémia

Business Coach képzés

<http://managerservice.szervezetepites.hu>

Mestremédiátorok

Pro Mediation Akadémia

Üzleti mediációs képzések

<http://www.mestremediatorok.hu>

HETEDIK SÉTA

Hat séta a fikció erdejébenⁱ című könyvének ötödik fejezetébenⁱⁱ Eco furcsa dolgokat művel. Először hosszú oldalakon keresztül arról értekeznek, hogy Dumas Három testőr című művében, amely 1625-ben játszódik, tévesen szerepel egy bizonyos Servandoni utca, mert a névadó firenzei építész csak 1695-ben született, így ilyen nevű utca a cselekmény időpontjában nem létezhetett. Korabeli térképeket vizsgál és mutat be, aprólékos részletességgel írja le a szereplők mozgását a korabeli utcákon és tereken át.

Be kell vallanom, hogy óriási élvezettel róttam Párizs utcáit, miközben a Dumas által megnevezetteket kerestem, és tizenhetedik századi várostérképeket böngésztem (mind igen pontatlan, mellesleg). Fikciós szövegekkel azt csinálunk, amit akarunk. Élveztem hát a paranoiás olvasó szerepét, aki ellenőrzi, megfelel-e a tizenhetedik századi Párizs Dumas leírásának.ⁱⁱⁱ

Azután megemlíti az empirikus olvasót, akiben zavartan önmagunkat próbáljuk azonosítani, aki „bizonyára meghatódik a Servandoni utca hallatán, mert ott lakott Roland Barthes.”^{iv} Mi, akik éppen csak kezdjük megszokni a gondolatot, hogy empirikus olvasóvá lettünk, és feltehetően nem vagyunk intim napi kapcsolatban a szemiotikával, könnyen összezavarodhatunk ettől a kikacsintástól. Roland Barthes csak kevesek számára ismert filozófus, szemiotikus. Eco, persze, jól ismeri, szakmabeli.

Tréfál velünk ez az ember, kinevet bennünket? Miért fontos mindez? Miért fontos ez Econak? Talán *tényleg* paranoiás? Saját magáról mondja: „Dumas egyáltalán nem kívánt – sőt ki nem állhatna – egy magamfajta olvasót, aki utánanézi, hogy hol is van a Sírásók utcája.”^v Mindez, persze, csak játék, bár lássuk be nem túl szellemes. Eco illusztrál. Elméleti munkásságának egyik központi gondolatát érinti itt: milyen és mekkora terjedelmű *enciklopédiát* tételezhetünk fel az olvasóról (közönségről, hallgatóságról, beszélgetőtársról, partnerről, kinek melyik tetszik). Az enciklopédia Econál egy adott történelmi korra vagy helyre vonatkozó társadalmi, kulturális információknak az összességét jelenti, amely segít a jelek és jelentések értelmezésében. Az enciklopédia terjedelme egyúttal korlátot szab az interpretációnak.^{vi} Eco felment bennünket: A három testőr feltételezett olvasójának nem kell tisztában lennie azzal, hogy létezett-e a XVII. század elején Servandoni utca Párizsban, mint ahogyan sok más sem kell feltétlenül ismernünk ahhoz, hogy megértsük és élvezzük a történetet. Az igazi nehéz kérdés az, mekkora legyen a feltételezett enciklopédia mérete. Egész

---

Mentofaktúra folyóirat
-filozófia és Coaching

<http://www.mentofaktura.hu>

Dr. Hermánné Fogarassy Éva:

Összefogást sürgetnek az
ontológiai coachok

Dr. Kollár Coaching
Iskolacsoport
Life Coach képzés

<http://coachkepzes.szervezetepi.tes.hu>

MesterCoach Akadémia
Business Coach képzés
<http://managerservice.szervezetepites.hu>

Mestremédiátorok
Pro Mediation Akadémia
Üzleti mediációs képzések
<http://www.mestremediatorok.hu>

---

kommunikációnk sikere vagy sikertelensége múlik ezen. Hogy képesek vagyunk-e mondanivalónkat közvetíteni a Másiknak, s az vajon megérti-e, amit közvetítünk, úgy tűnik, kettőnk közös kulturális halmazának helyes beclésén alapszik.

Sétáljunk tovább és egy kitérő erejéig alkalmazzuk Eco oly nagyon kedvelt nyomozói módszerét. Építsünk be további elemeket enciklopédiánkba, hogy rajtunk ne múlják a diskurzus sikere.

II.

Umberto Eco, nekünk, ahogyan eddig, legyen röviden csak Eco, talán nem veszi tiszteletlenségnek, végül is ez is csak egy *jelölés*, állítólag sokat dohányzik, a sok vele foglalkozó internetes oldal egyike szerint^{vii} naponta akár több dobozzal is elszív. Még ma is – fogalmaz az oldal gazdája, diszkréten utalva a korára: Eco a 74. évét tapossa.

Ha Eco *még ma is* dohányzik, akkor eléggé valószínű, de legalábbis legkönnyebben azt tartjuk elgondolhatónak, hogy 1992/1993-ban is dohányzott. Biztosan nem tudhatjuk, mert lehet, hogy csak 1993 után kezdett el dohányozni, mely szokását ma is tartja. Ám elég valószínű, hogy tudunkra adnák valahogyan, ha így lenne. Nem túl gyakori, hogy valaki 60 éves kora után kezdjen el dohányozni. Ez mindenesetre különöséget kölcsönözne jellemének, amit az önkéntes (?) internet-PR-os valószínűleg nem hagyna szó nélkül. Logikai eshetőségként nem zárhatjuk ki persze azt sem, hogy 1992/1993-ban *éppen* nem dohányzott, előtte és utána viszont igen.

Akkoriban az USA-ban a dohányosok kiszorítása minden létező közösségi térből már évek óta zajlott, jobb körökben már egyáltalán nem volt divat dohányozni. A Harvardon állítólag *minden időben* elég nagy a „jobb körök” gyakorisága. Tehát: a Harvardon sem volt divat a dohányzás. Kb. így állhatott a helyzet '92/93-ban, amikor Ecoé volt a Norton Professzori Szék a Harvardon. Vajon tettek-e kivételt a nagy tekintélyű professzorral vagy neki is ki kellett mennie az épület elé dohányozni?

Hogy még inkább átérezzük a kérdés súlyát, szánjunk rá egy kis időt, és nézzük meg mit is jelent Norton professzornak lenni. A Norton Professzori Szék „egyike a nemzet legillusztrisabb professzori pozícióinak” – írja a Harvard Gazette 2001. március 15-i száma, ahonnan megtudhatjuk még, hogy a múltban – Eco mellett – olyanok bírták e címet, mint pl. Leonard Bernstein, Jorge Luis Borges, Igor Stravinskij, Thornton Wilder, Aaron Copland, Carlos Chávez, T.S. Eliot. A Charles Eliot Nortonról, a „szépművészetek” első, 1874 és 1898 között működő harvardi professzoráról elnevezett költészeti professzori széket 1925-ben alapította egy Charles Chauncey

---

Mentofaktúra folyóirat

-filozófia és Coaching

<http://www.mentofaktura.hu>

Dr. Hermánné Fogarassy Éva:

Összefogást sürgetnek az
ontológiai coachok

Dr. Kollár Coaching

Iskolacsoport

Life Coach képzés

<http://coachkepzes.szervezetepi.tes.hu>

MesterCoach Akadémia

Business Coach képzés

<http://managerservice.szervezetepites.hu>

Mestremédiátorok

Pro Mediation Akadémia

Üzleti mediációs képzések

<http://www.mestremediatorok.hu>

Stillman nevű, az 1898-as évfolyamban végzett volt diák. Az adomány eredeti feltételei szerint a professzori szék felöleli a „költői kifejezőmód minden fajtáját” a nyelv, a zene, a képzőművészet és az építészet területéről.^{viii}

Elég jó kis névsor. Nem tudom közülük hányan dohányoztak, Eco (talán) igen, és talán kint szívta egyik slukkot a másik után a metsző massachusettes-i szélben az épület előtt. (A szélről szóló kitétel *tényleg* csak feltételezés, fikció, tekintve a Harvardnak otthont adó óceánközeli Cambridge fekvését. Mellesleg, vajon alkalmas lehetne-e a „demokratikus légkör” fogalmának operacionalizálására, hogy kinek kell az épület előtt dohányozni, vagy ez csak amolyan magyaros naivité?)

A Norton professzor Norton előadásokat tart. Eco (is) hat előadást tartott, a negyedik időpontját – 1993. április 14. – éppen tőle magától tudjuk meg^{ix}. Sajnos nem tudom felidézni, milyen visszhangot váltottak ki azok az előadások, egyáltalán volt-e visszhang, mert a Harvard Gazette csak 1996-ig visszamenően van fent a neten. (Ha arra járok, feltétlenül beugrom a könyvtárunkba, utánajárok, és ha megtudtam valamit, szólok.) Mindenesetre a Harvard University Press 1994-ben könyv alakban kiadta a szövegeket, amit két derék ember egy évre rá lefordított magyarra. A könyv címe „Six Walks in the Fictional Woods”, vagyis „Hat séta a fikció erdejében”. E dolgozat erejéig tekintsünk el attól a problémától, hogy vajon a *fictional woods* és a *fikció erdeje* kizárólag, egy-egyértelműen ugyanazt a fogalmi képet jelöli-e. Csak utalok rá, hogy a *fictional woods* szó szerint *fiktív erdő*, vagyis a gondolat középpontjában az erdő áll, amelyről megtudjuk, hogy fiktív. A *fikció erdeje* gondolat középpontjában viszont a fikció áll, amelyről megtudjuk, hogy van neki erdeje. Vagyis, kevésbé költőien, de némileg talán pontosabban, a könyv címe így is hangozhatnék: Hat séta az erdőben, amely (nem valós, hanem) fiktív.

Nyomozásunk eredményeként egy rövid elbeszélés kerekedett ki itt, amely szerint egy Umberto Eco nevű idősödő, nagydohányos ember a '90-es évek első felében az Egyesült Államok legnevesebb egyetemén, a Harvardon, nagy presztizsű, kitüntetett professzori ösztöndíjjal dolgozott, miközben vagy dohányozhatott az egyetemi épületekben, vagy nem. Munkája eredményét hat előadás keretében adta közre, amit a házigazda egyetem könyvkiadója könyv alakban tett elérhetővé, s e könyv azóta magyarul is olvasható. Az elbeszélő mondandója egy részét az internet virtuális valóságából vett információkkal támasztotta alá, bár néhány saját maga által felvetett kérdésre nem tudta a választ (lásd a visszhang problémáját), és nem

---

Mentofaktúra folyóirat
-filozófia és Coaching

<http://www.mentofaktura.hu>

Dr. Hermánné Fogarassy Éva:

Összefogást sürgetnek az
ontológiai coachok

Dr. Kollár Coaching
Iskolacsoport
Life Coach képzés

<http://coachkepzes.szervezetepi.tes.hu>

MesterCoach Akadémia
Business Coach képzés
<http://managerservice.szervezetepites.hu>

Mestremédiátorok
Pro Mediation Akadémia
Üzleti mediációs képzések
<http://www.mestremediatorok.hu>

---

volt meggyőződve arról, hogy az említett könyv magyar címe hűen adja-e vissza az angol eredetit.

Ez eddig nem túl érdekes, azonban Eco szerint van itt egy csavar: „A szöveg által az olvasótól megkívánt Enciklopédia pontos méretét csak találgatni lehet.”^x Vagyis nem a szerző, hanem a szöveg kívánja meg az olvasótól, hogy ismerjen bizonyos részleteket és összefüggéseket? Létezik szerzőtől független, önálló életet élő szöveg? A szerző csak médium a szöveg létrejöttében, ami ezek szerint a szó szoros értelmében nem is jön létre, hanem az „örök szöveg” egy részeként, mintegy megnyilvánul a szerző által? Ezekre a kérdésekre a dolgozat végén visszatérünk.

III.

Most nézzük Eco egy másik központi gondolatát: vizsgáljuk meg a mintaolvasót és a mintaszerzőt! Kezdjük ott, hogy mi a különbség a mintaolvasó és az empirikus olvasó között, akiről korábban már esett szó. Eco ezt így foglalja össze:

Egy történet mintaolvasója nem azonos az empirikus olvasóval. Az empirikus olvasók azok önök, én, bárki, aki egy szöveget elolvas. Az empirikus olvasók sokféleképpen olvashatnak, nincs törvény, ami megszabná nekik, hogyan olvassanak, így hát a szövegeket gyakran mintegy tárolóként használják saját érzelmeik számára, amelyek eredhetnek a szövegen kívülről, vagy pedig a szöveg váltja ki őket véletlenszerűen.^{xi}

Eco azt az olvasót tekinti mintaolvasónak, „akinek az együttműködésére a szöveg nem csupán eleve számít, de igyekszik azt meg is teremteni”.^{xii} Saját felfogását a mintaolvasóról sokban hasonlónak érzi az irodalomelméleti körökben jól ismert Wolfgang Iser Implicit Olvasójához, azonban világossá teszi a különbséget is kettejük véleményében.

Iser szerint azonban az olvasó az, aki „ténylegesen előidézi, hogy a szöveg feltárja összefüggéseinek potenciális sokrétűségét. Ezeket az összefüggéseket az olvasó elméje hozza létre, miközben a szöveg nyersanyagát feldolgozza, de mégsem azonosak a szöveggel, mivel ez utóbbi csupán mondatokból, kijelentésekből, információkból stb. áll ... Ez a kölcsönhatás nyilvánvalóan nem magában a szövegben valósul meg, hanem csak az olvasás folyamata révén jöhet létre ... Ez a folyamat megfogalmaz valamit, ami a szövegben nincs megfogalmazva, mégis annak >>szándékát<< képviseli”^{xiii}

Ezzel szemben Eco így fogalmaz: „Az általam ... megrajzolt mintaolvasó ... a szövegbeli utasítások összessége, mely utasítások a

---

Mentofaktúra folyóirat
-filozófia és Coaching

<http://www.mentofaktura.hu>

Dr. Hermánné Fogarassy Éva:

Összefogást sürgetnek az
ontológiai coachok

Dr. Kollár Coaching
Iskolacsoport
Life Coach képzés

<http://coachkepzes.szervezetepi.tes.hu>

MesterCoach Akadémia
Business Coach képzés

<http://managerservice.szervezetepites.hu>

Mestremédiátorok
Pro Mediation Akadémia
Üzleti mediációs képzések

<http://www.mestremediatorok.hu>

---

szöveg lineáris kibontakozása során mondatokból vagy más jelzésekből pontosan összeállnak.”^{xiv} A szöveg és a mintaolvasó tehát előfeltételezi egymást, találkozásuk nélkül nem létezik jelentés és értelem, sőt ha jól értem – Eco szerint – ilyen esetben (minta)olvasó sincsen. A mintaolvasót a szöveg kelti életre, de csak akkor, ha az empirikus olvasó hajlandó követni az utasításokat, belemegy a „játékba”, és elfogadja például, hogy vannak beszélő farkasok az erdőben, továbbá, ha enciklopédiája kompatibilis a szövegben feltételezett enciklopédiával. Nem kis nehézség, de megéri a fáradságot, a semmiből új világot teremthetünk.

A mintaszerző helyzete más. A mintaszerző nem azonos az empirikus szerzővel, de Eco szerint nem feltétlenül azonos az elbeszélővel sem. A mintaszerző semleges nemű, maga a stílus, de közben több is, és kevesebb is annál.^{xv} „A mintaszerző másfelől az a hang, amely kedvesen – máskor dörgedelmesen vagy csúfondárosan – beszél hozzánk, s maga mellé akar állítani bennünket. Ez a hang egy elbeszélői stratégiában nyilvánul meg, utasítások sorozatában, amelyeket fokozatosan kaptunk meg, és amelyeket követnünk kell, ha úgy döntünk, hogy mintaolvasók leszünk.”^{xvi} Eco, könyve első fejezetének záró gondolatában így szól közönségéhez: „Így hát én, egy test, nem és bármiféle múlt nélküli hang ... felkérem önöket, nyájas olvasóim: legyenek játszótársaim...”^{xvii}

IV.

A jó előadó egyebek mellett arról ismerszik meg, hogy időnként meghökkenti hallgatóit, felrázva őket szendergésükből. Hogy kinek mi a meghökkentő – az eddigiek alapján talán világos – előre nem eldönthető. Számomra a legmeghökkentőbb Eco könyvében az alábbi kijelentés volt: „Következő előadásaimban gyakran fogok hivatkozni minden idők egyik legnagyobb könyvére, Gérard de Nerval *Sylvie*-jére.”^{xviii} Talán nem árulok el semmi kompromittálót, ha bevallom, életemben nem hallottam még sem Nervalról, sem az ő *Sylvie*-jéről. Ezek után talán az sem meglepő, ha némi kételkedéssel töltött el, hogy ez minden idők egyik legnagyobb könyve lenne. „Amikor egy fontos elme gondolatait olvasod, elsőként keresd a nyilvánvaló abszurditásokat a szövegben és kérdezd meg magadtól, hogyan lehetséges, hogy egy ilyen értelmes ember ilyeneket írhatott.”^{xix}

A szövegben kicsit hátrébb, az empirikus olvasóról és a mintaolvasóról szóló fejtegetés, azután önmérsékletre intett. Kételkedésem az első szintű olvasó, az empirikus olvasó sajátossága. Az érzés, hogy Eco folyamatosan hülyére vesz, és természetesen nem konkrétan engem, de elsősorban a harvardi közönséget, bár a

---

Mentofaktúra folyóirat
-filozófia és Coaching

<http://www.mentofaktura.hu>

Dr. Hermánné Fogarassy Éva:

Összefogást sürgetnek az
ontológiai coachok

Dr. Kollár Coaching
Iskolacsoport
Life Coach képzés

<http://coachkepzes.szervezetepi.tes.hu>

MesterCoach Akadémia
Business Coach képzés
<http://managerservice.szervezetepites.hu>

Mestremédiátorok
Pro Mediation Akadémia
Üzleti mediációs képzések
<http://www.mestremediatorok.hu>

---

könyv végéig nem múlt el teljesen, jelentősen alábbhagyott. Elhatároztam, hogy mintaolvasója leszek ennek a könyvnek. Tehát, ha Eco azt mondja, hogy ez a könyv minden idők egyik legjobb könyve, akkor valószínűleg „utasítást” ad nekem, a mintaolvasónak, hogy kövessem őt az ő világába, a szöveg világába. Kövessem még beljebb az erdőbe, lépjek be egy szövegbe a szövegben.

Engedtem a csábításnak és elolvastam a könyvet. Érdekes. Econak több mint 50 éves előnye van velem szemben, elmondása szerint 20 éves korában olvasta először, és azóta is újra, meg újra olvassa a szöveget. „Valahányszor kézbe veszem a *Sylvie*-t, hiába ismerem anatómiai alapossággal – vagy talán éppen azért, mert ennyire jól ismerem –, ismét úgy beleszeretek, mintha először olvasnám.”^{xx} A kérdés nem az, hogy igaz-e, hogy ez a világ egyik legjobb könyve, még csak nem is az, hogy nekem tetszik-e vagy sem, hanem hogy Eco miért szerelmes ebbe a könyvbe több mint 50 éve? Hosszas kutatómunkát, Ecoval és kortársaival való személyes találkozókat igényelne, hogy *reprodukáljam* és *megértsem* azokat a történelmi és mentális körülményeket, amelyek Econak ebben az érzetében csapódtak le. Kérdések sora vár válaszra. Miért éppen egy francia romantikus szerző kisregénye tetszett meg annyira Econak? Talán mert egyesek Nerval bizonyos műveit tartják a francia romantikus mozgalom kiemelkedő alkotásainak?^{xxi} Fontos-e a szerző, a szerző életpályája, újra és újra elhatalmasodó öröksége, öngyilkossága? (Eco gyorsan leszögezi álláspontját: „Máris megmondom, hogy engem a legkevésbé sem érdekel egy elbeszélő szöveg – vagy egyáltalán bármilyen szöveg – empirikus szerzője.”^{xxii}) Talán az ötvenes évek levegőjében volt valami, ami errefelé terelte Ecot? Gyanítom, igen, s talán nem véletlen az sem, hogy a magyar kiadás, melyet Eco könyvének fordítói használtak 1958-ban látott napvilágot.^{xxiii} Vajon az irodalomelmélettel foglalkozó fiatal Ecot nem nyűgözte-e le Nerval, akit Faust-fordításáért Goethe is megdicsért, akit csodált Victor Hugo és Proust, aki a hatással volt Boudelaire és Mallarmé költészetére, akit sokan a szürrealisták előfutárának tartanak?^{xxiv} Imponált neki, aki később a Gruppo 63 alapító tagja lett, a mozgalmi lelkületű Nerval?^{xxv} Vagy inkább arról van szó, hogy Eco választott tudományterületén, az irodalomelméletben, a nyelvészetben, a szemiotikában minden jelentős filozófiai eredmény Franciaországból indult ki? Az is lehet, hogy olyan okot kell keresnünk, mint hogy azt a fel nem húzott órát, amely a Sylvie narrátorának első útrairindulása előtt, oly részletes leírásban ismerhetünk meg, éppen Torinóban vásárolták, Eco ifjúkorának városában? Netán sokkal prózaibb okot kell feltételeznünk, mint például azt, hogy magas értelmiségi körökben akkor lehetünk érdekesek, ha van valami saját bejáratú különységünk,

---

Mentofaktúra folyóirat

-filozófia és Coaching

<http://www.mentofaktura.hu>

Dr. Hermánné Fogarassy Éva:

Összefogást sürgetnek az ontológiai coachok

Dr. Kollár Coaching

Iskolacsoport

Life Coach képzés

<http://coachkepzes.szervezetepi.tes.hu>

MesterCoach Akadémia

Business Coach képzés

<http://managerservice.szervezetepites.hu>

Mestremédiátorok

Pro Mediation Akadémia

Üzleti mediációs képzések

<http://www.mestremediatorok.hu>

„őrültségünk”, elhivatottságunk, s e kívánalmaknak a Sylvie iránti szenvedély éppen megfelel? A rendszeresen Amerikát járó professzor elkápráztathatja mindenkori hallgatóit egy régi, francia, tehát ízig-vérig európai darabbal?

Lehet, hogy ezek mind, s lehet hogy ezek egyike sem. Lehet, hogy egyszerűen nagyon tetszik neki. Azt írja:

Nem csupán apró véletlenek sorozatáról van szó: a *Sylvie* olvasásakor az élvezet nem kis részben abból fakad, hogy jól kiszámítottan váltakozik benne az elbeszélő és az egyszerű múlt idő, s az elbeszélő múlt használata álomszerű atmoszférát teremt a történetben, mintha félig lehúnyt szemmel néznénk valamit. Nerval nem angol nyelvű mintaolvasóra gondolt, az angol túlon túl precíz az ő céljaihoz.^{xxvi}

Tegyük hozzá, Nerval nem a magyar nyelvű olvasóra gondolt, bár éppenséggel a mű keletkezésének időpontjában még szélesebb körben használatos vala az elbeszélő múlt, ami mára, kevés kivétellel, eltűnt a köznapi magyar nyelvből. Ennélfogva azt, ami Eco számára olyan nagy gyönyörűséget okozott, mi – hacsak nem a francia eredetét olvassuk – nem élvezhetünk. (Íme, egy újabb instrukció a mintaolvasónak: tanulj meg franciául, bővítsd ki az enciklopédiádat, és akkor megértheted miről beszélek!)

V.

Már csak egy téma van hátra ebben a dolgozatban: Eco filozófiai nézőpontjának rekonstrukciója. Kezdjük egy idézettel a már hivatkozott Radfordtól:

Foucault, Ecohoz hasonlóan, a középutat keresi. Mindketten reflexív kapcsolatot tételeznek a világ és az enciklopédia között, ahol az első elem (világ) teszi lehetővé a másodikat (enciklopédia), és a második elem (enciklopédia) teszi lehetővé az első (világ)....Hasonló kapcsolatot idéz fel, ha a szöveg és az olvasó ötlük eszünkbe. Mindegyik feltételezi, és szükségessé teszi a másikat....Világ és enciklopédia, szöveg és olvasó, mind csak az őket összetartó örökkévaló reflexív kapcsolat „bonyolult tranzakciói” miatt létezik a saját jogán.^{xxvii}

A materializmuson felnőtt, de talán még a klasszikus metafizikán edződött elme számára is nehéz megkapaszkodni ezekben a gondolatokban. Egy dolog ontológiai értelemben vett léte egy másik dologhoz fűződő, folyamatosan egymásra visszautaló, dialektikus kapcsolatától függ? Feltételes létmód. Vagyok, mert vagy, s te vagy, mert én vagyok. Ha már vagy, akkor saját jogon én is létezem, de te

---

Mentofaktúra folyóirat
-filozófia és Coaching

<http://www.mentofaktura.hu>

Dr. Hermánné Fogarassy Éva:

Összefogást sürgetnek az
ontológiai coachok

Dr. Kollár Coaching
Iskolacsoport

Life Coach képzés

<http://coachkepzes.szervezetepi.tes.hu>

MesterCoach Akadémia
Business Coach képzés

<http://managerservice.szervezetepites.hu>

Mestremédiátorok

Pro Mediation Akadémia
Üzleti mediációs képzések

<http://www.mestremediatorok.hu>

---

csak azért létezhetsz saját jogon, mert én vagyok. Egy nemlétező, testetlen dolog, amilyen a beszéd, és írott formája a szöveg, létrehozhat engem, mint embert. Nincs többé külön ok és okozat, csak okozatok vannak, amelyek egyúttal egymásba fonódó okok. Ha nem ontológiailag vesszük szemügyre a kérdést, és lássuk be kicsit elszaladtunk, mert a fenti idézet csak közvetve tartalmazza ezeket a következtetéseket, akkor ismeretelméleti közelítésben is vizsgálódhatunk. A világ, az objektív (?) teszi lehetővé a róla való tudás, az enciklopédia, a szubjektív (?) létezését, ugyanakkor az enciklopédia, a szubjektív, a tudás konstituálja a világot, az objektívet.

Forduljunk ismét Ecohoz:

Mi ennek a történetnek az erkölcsi tanulsága? Az, hogy a fikciós szövegek hajlamosak metafizikai szűklátókörűségünk segítségére sietni. A való világ roppant labirintusában élünk, amely nagyobb és bonyolultabb Piroksa világánál....Remélve, hogy a játéknak szabályai vannak, az emberiség hosszú évszázadokon át töprengett azon, vajon van-e ennek a labirintusnak szerzője, esetleg több is. Töprengése során úgy gondolt Istenre, vagy az istenekre, mint empirikus szerzőkre, narrátorokra vagy éppen mintaszerzőkre....De még egy oka is van annak, hogy a fikció metafizikailag kellemesebb nekünk, mint a valóság. A titkosírások és rejtjelek megfejtőinek van egy arany szabályuk – hogy tudniillik minden titkos üzenet megfejthető, feltéve ha tudjuk, hogy az üzenet. A való világgal éppen az a gond, hogy az emberek az idő kezdete óta azon töprengenek, van-e üzenet, s ha van, értelme van-e. ... A mintaszerző után folytatott kutatásunk tehát Ersatza csak ama másik kutatásnak, melynek során az Atya Képe a Végtelenség Kódéba veszik, mi pedig vég nélkül tűnődünk: Miért van egyáltalán a valami, miért nem inkább a semmi?^{xxviii}

Benne vagyunk a sűrűjében, nemde? Ha továbbgondolom Eco filozófiai alapállását, arra jutok, hogy

- a.) a világ struktúrája attól olyan, amilyen, mert Én olyannak látom, amilyen,
- b.) semmisem garantálja, hogy Te éppen olyannak látod a világot, mint Én, mert a Te világod olyan, amilyennek Te látod,
- c.) ez nem zárja ki, hogy kettőnk világa legalábbis hasonlítson egymásra, mert téged Én teremtelek, engem pedig Te teremtesz,
- d.) Én a gondolkodás és a beszéd, vagyis a rád való reflexió mozzanatában teremtelek Téged, hasonlóan teremtesz Te engem,
- e.) rajtad kívül, de teljesen azonos módon teremtem a világot, amelynek Te része vagy,
- f.) magamat is Én magam teremtem.

Mentofaktúra folyóirat

-filozófia és Coaching

<http://www.mentofaktura.hu>

Dr. Hermánné Fogarassy Éva:

*Összefogást sürgetnek az
ontológiai coachok*

Dr. Kollár Coaching

Iskolacsoport

Life Coach képzés

<http://coachkepzes.szervezetepites.hu>

MesterCoach Akadémia

Business Coach képzés

<http://managerservice.szervezetepites.hu>

Mestremédiátorok

Pro Mediation Akadémia

Üzleti mediációs képzések

<http://www.mestremediatorok.hu>

Következésképpen lehetetlen, hogy teljesen kívülállóként tekintsek rád. Objektív ítéletet nem tudok hozni sem rólad, sem a cselekedeteidről. Ha megértelek téged, akkor – végső soron – magamat értem meg. S ha magamat megértem, megértelek téged és a világot.

„Jól van, végy egy mély levegőt és készülj a fellépésre. Ez a szöveg egyáltalán nem Umberto Ecoról szól. Ez igazából rólunk, és különösképpen rólad, az olvasóról szól. Isten hozott hát! Örülök a találkozásnak.”^{xxix}

Mentofaktúra folyóirat

-filozófia és Coaching

<http://www.mentofaktura.hu>

Dr. Hermánné Fogarassy Éva:

Összefogást sürgetnek az
ontológiai coachok

Dr. Kollár Coaching

Iskolacsoport

Life Coach képzés

<http://coachkepzes.szervezetepites.hu>

MesterCoach Akadémia

Business Coach képzés

<http://managerservice.szervezetepites.hu>

Mestremédiátorok

Pro Mediation Akadémia

Üzleti mediációs képzések

<http://www.mestremediatorok.hu>

Hivatkozások:

- ⁱ Eco, Umberto. (2002). *Hat séta a fikció erdejében*. Budapest, Európa Kiadó
- ⁱⁱ I.m. 139-165. oldal
- ⁱⁱⁱ I.m. 152-153. oldal
- ^{iv} I.m. 147. oldal
- ^v I.m. 155. oldal
- ^{vi} Vö. Conaway Bondanella, J., Bondanella, P. & Shiffman, J.R. (Eds). (1996). *Dictionary of Italian literature*. Westport, CT, Greenwood Press, 193-196. oldal. Forrás: <http://www.questia.com/PM.qst?a=o&d=23252559>
- ^{vii} <http://www.umbertoeco.com>
- ^{viii} Forrás: <http://www.hno.harvard.edu/gazette/2001/03.15/04-steiner.html>
- ^{ix} Eco i.m. 126. oldal
- ^x Eco i.m. 162. oldal. (Kiemelés tőlem.)
- ^{xi} Eco i.m. 16. oldal
- ^{xii} Eco i.m. 16-17. oldal
- ^{xiii} Iser, W. (1974). *The Implied Reader*. Baltimore, Johns Hopkins University Press, 278-287. oldal. Idézi: Eco i.m. 27. oldal. (Kihagyások Ecotól.)
- ^{xiv} Eco i.m. 27. oldal. (Kihagyások tőlem.)
- ^{xv} vö. Eco i.m. 24-25. oldal
- ^{xvi} Eco i.m. 26. oldal
- ^{xvii} Eco i.m. 40. oldal. (Kihagyások tőlem.)
- ^{xviii} Eco i.m. 21. oldal. (Kiemelés az eredetiben.)
- ^{xix} Kuhn, T. (1977). *The essential tension: Selected studies in scientific tradition and change*. Chicago, IL: University of Chicago Press. xii. oldal.
- Idézi: Radford, G.P. (é.n.). *Beware of the Fallout: Umberto Eco and the Making of the Model Reader*. Letöltés: 2005. december 23., http://www.themodernword.com/eco/eco_papers_radford.html (Saját nyersfordítás.)
- ^{xx} Eco i.m. 21. oldal
- ^{xxi} French literature. (2005). *Encyclopædia Britannica*. Letöltés: 2005. december 23., Encyclopædia Britannica Premium Service <http://www.britannica.com/eb/article-22541>
- ^{xxii} Eco i.m. 20. oldal
- ^{xxiii} Én egy újabb kiadást olvastam: Nerval, Gérard de. Sylvie. Fordította: Brodszky Erzsébet.
-

Mentofaktúra-folyóirat
-filozófia és Coaching

<http://www.mentofaktura.hu>

Dr. Hermánné Fogarassy Éva:

Összefogást sürgetnek az
ontológiai coachok

Dr. Kollár Coaching
Iskolacsoport
Life Coach képzés

<http://coachkepzes.szervezetepites.hu>

MesterCoach Akadémia
Business Coach képzés

<http://managerservice.szervezetepites.hu>

Mestremédiátorok
Pro Mediation Akadémia
Üzleti mediációs képzések

<http://www.mestremediatorok.hu>

In: *Klasszikus francia kisregények.* (1988). Budapest, Európa Kiadó, 827-868. oldal.

^{xxiv} Vö. az Encyclopaedia Britannica hivatkozott szócikke, továbbá

Nerval, Gérard de. (2005). *Encyclopædia Britannica.* Letöltés: 2005. december 23.,

Encyclopædia Britannica Premium Service

<http://www.britannica.com/eb/article-9055324>, továbbá

Gérard de Nerval (2005). Wikipedia. Letöltés: 2005. december 23.,

http://en.wikipedia.org/wiki/G%C3%A9rard_de_Nerval

^{xxv} Gruppo 63. (2005). *Encyclopædia Britannica.* Retrieved , 2005. december 23.,

Encyclopædia Britannica Premium Service

<http://www.britannica.com/eb/article-9126222>

^{xxvi} Eco i.m. 23. oldal

^{xxvii} Radford, G.P. (é.n.). *Beware of the Fallout: Umberto Eco and the Making of the*

Model Reader. Letöltés: 2005. december 23.,

http://www.themodernword.com/eco/eco_papers_radford.html
(Saját nyersfordítás.

Kihagyások tőlem.)

^{xxviii} Eco i.m. 162-165. oldal. (Kihagyások tőlem.)

^{xxix} Radford i.m. (Saját nyersfordítás.)